

JACOB ỌDIỌN NDIỌ IREN ESIE – IKPỌ NTIÑ-NNIM IKỌ KE ABAÑA MESSIAH

Genesis 48:1-22; 49:1-33

QYQHỌ UKPEP-ÑKPỌ 40

Eke Ikpọ Owo

IKỌ IBUOT: “Ñkut enye, edi idighe ke emi: nse enye, edi ikpereke: ntantafion asaña oto ke Jacob, esañ onyū adaha ke enyōn ke Israel” (Numbers 24:17).

I Jacob Ada Nditọ Joseph Esin Ke Ubon Onyū Ọdiọn Mmọ

- 1 Jacob, ke ama akafiak etiñ abaña ediomini Bethel, ada nditọ Joseph nte nditọ esie, Genesis 48:1-7
- 2 Jacob ọkọm Manasseh ye Ephraim, onyū enem esit koro Abasi akanamde enye okut mmọ, Genesis 48:8-12
- 3 Jacob, akani owo emi ekekperede ndidi nnan akpaha ubọk esie ini kiet onyū ọnọ ekpři eyen edidiọn eke okponde akan, Genesis 48:13-16
- 4 Joseph afaña ido asari emi ete esie akanamde ye Manasseh, Genesis 48:17-19
- 5 Jacob owut unen ke edinam esie onyū emek ekperedem, Genesis 48:19-22

II Etiñ Mmē Ntiñ-Nnim ikọ Edidiọn Enọ Nditọ Iren 12

- 1 Unana nsọñ-nda ye idiok-ñkpọ Reuben anam enye ataba akpan itie, Genesis 49:1-4; 37:21, 22; 42:22; Deuteronomy 33:6; Judges 5:15, 16
- 2 Afai ye idiok-ñkpọ Simeon ye Levi esin ebahare enyū esuan udeme mmọ, Genesis 49:5-7; 34:25-31; Exodus 32:26-29; Numbers 1:47-54; 26:62; 35:1-8; Deuteronomy 33:8-11
- 3 Judah ọbọ itie ubọn nte udeme emana emi adade esim eridi Messiah, Genesis 49:8-12; Deuteronomy 33:7
- 4 Enọ Zebulun eñwọñ eti idaha unyam urua, Genesis 49:13; Deuteronomy 33:18, 19; Judges 5:14, 18
- 5 Ntiñ-nnim ikọ ke abaña Issachar owut qyqhọ idaha esien oro, Genesis 49:14, 15; Deuteronomy 33:18, 19; Judges 5:15
- 6 Dan, emi ekenyenede ekpři mfọn-iso eyekeme ndinam udeme esie ke utom Obio, Genesis 49:16, 17; Deuteronomy 33:22; Judges 5:17
- 7 Gad eyesobo ye nsọñ-ñkpọ, edi eyekan ke akpatre, Genesis 49:19; Deuteronomy 33:20, 21; Judges 5:17
- 8 Udeme Asher edi eke uforo, qyqhọ ye nti ñkpọ, Genesis 49:20; Deuteronomy 33:24, 25; Judges 5:17
- 9 Edidiọn Naphtali ye uko ndiduñqre ifiok, Genesis 49:21; Deuteronomy 33:23; Judges 5:18
- 10 Joseph ọbọ ñtọñ edidiọn, abuaha kpukpru edidiọn mme Ete, ọkọrọ ye itie udeme iba ke itie akpan, Genesis 49:22-26; Deuteronomy 33:13-17; Judges 5:14
- 11 Benjamin, ekperedem eyen ọbọ udeme odudu ye uforo, Genesis 49:27; Deuteronomy 33:12; Judges 5:14

III Ntiñ-nnim ikọ Ke Abaña Messiah Ye Akpatre Item

- 1 Ekut ediwak ntiñ-nnim ikọ eke abañade Messiah ke mme ediomini, Genesis 3:15; 6:18; 12:3; 17:21; 22:18; 28:14; 46:3; 49:10; Numbers 24:17; Deuteronomy 18:15
- 2 Kpukpru edidiọn emi eketiñde ntiñ-nnim ikọ idorenyin ebaña ọkọkọñ ke eridi Messiah, Genesis 49:1, 10-12, 18, 24
- 3 Jacob, owo Abasi, akpa, Genesis 49:28-33

SE EKPEPDE EBAÑA

Enyiñ Jacob edi se itimde ifiok ibañ ke Ñwed Abasi, enyū esitiñ enye edian ye eke Abasi ntem, “Abasi Jacob.” Edikot ndian emi awak ke ñkañ Jacob akan nte ekotde edian owo efen ekededi emi okodude uwem. Jacob ekedifiok Abasi ke ebiet emi enye okokotde **Bethel**, emi ọwọrọde **Ufọk-Abasi**. Ke ñkpọ nte isua ifañ ama ekebe, enye ama ọbọ edinam-asana ke Peniel, ke usuñ ndifiak nnyōñ obio emana esie, ke enye ama okoduñ ke Haran ke ñkpọ nte isua edip mme ebede oro. Jacob ama eteñe onyū ama Abasi, Abasi ñko ama onyū ama enye, ndien Abasi ọdọhọ ete ke enye ama ańwana ye Abasi, omonyū ańwana ye owo onyū akan. Edi ke emi nnyin ikama mbuk utit uwem esie, inyū iyom ndikop mme akpatre ikọ esie.

Mme akpatre ikọ mme ufan ye eke mme iman nnyin, kpukpru ini esidi akpan ñkpọ ọnọ nnyin. Nnyin imesinehere inọ mkpañ utọñ man ikop mme akpatre ikọ owo ima nnyin emi esañade ekpere mben inyañ, sia emi

esinode nnyin nsɔŋo-idem ye ndɔnesit ke ini mmɔ ebede efep. Edi mme akpatre ikɔ mbon Abasi nte Abraham, Jacob, Moses ye Joshua etim edi akpan nkɔpɔ akan, koro mme mmɔ emi ikedighe mme ikpɔ mme ada-usuŋ Israel ikpɔŋ, edi ke akpatre uwem mmɔ ema enɔ mmɔ saña-saña enɔ nditiŋ ntiŋ-nnim ikɔ emi mmɔ mikenyenene ke ini uwem mmɔ.

Jacob ama ɔɔŋo, ndien Joseph ke ndikop ndik ete ke ete imɔ ɔmɔŋ akpa, ɔsɔsɔp ada nditɔ iren esie iba aka ke mben nkɔpɔ-nna udɔŋo akwa ete nnyin. Joseph ekedi eyen inemesit ɔnɔ Jacob, koro Abasi akañwamde enye ndidɔk ñkesim ñkoñkoñ idaha ke ukara Egypt: ntre ke ini enye okopde ete eyen esie kedi; ɔsɔŋ idem, adaha ada etetie man otim ɔkɔm ekpri otu oro.

Se usuŋ emi Jacob adade ɔɔŋo nneme esie ye Joseph. “El Shaddai okowut mi idem ke Luz, ke isɔŋ Canaan, onyuŋ ɔdiɔŋ mi.” Luz ekedi akpa enyiŋ emi ekekotde Bethel, ebiet emi Jacob ɔkɔbɔde erinyaña ukpɔŋ. Enye ɔkɔɔŋo mbuk esie ke ɔtɔ oro, koro edi do ke ata uwem esie ɔkɔɔŋo (2 Ñwed Corinth 5:17). Mbemiso ini emi, enye ekedi anam-idiɔk onyuŋ enyene ubiomikpe abaña abiaña ye ediwak idiɔk-ñkpɔ eken. Enye ekesima ndinam nkɔpɔ ke usuŋ idemesie mbemiso enye edisobo ye Abasi ke Bethel, edi ke ini enye ama akakabare esit, nnyin ikut nte enye onyimedede usuŋ Abasi onyuŋ ayakde Abasi anam nkɔpɔ nte asañade ekekem ye edisana uduak Esie. Ke esiode erinyaña ukpɔŋ efep, Jacob ama ɔbɔ akamba ukpep-ñkpɔ ke Bethel, enye ikedighe akani owo oro aba, ke ntre enye ama etiŋ ete ke ini oro ekedi ata ñtɔŋo uwem imɔ.

Ekeme ndidi ediwak ntak edu emi akanamde Joseph edi eyen ukpono ke otu nditɔ 12. Nnyin imɔfiɔk ite enye ekedi eyenɔwɔŋ emi ekenyenede eti-ido, emi ke ini uyen esie ema enɔ enye ekura emi ekenyenede ediwak ñwed emi okowutde nte ete akamade enye ye ndusuk saña-saña unen emi enye ekenyenede akan nditɔ eken. Edi akpanikɔ ete ke Joseph ama ama Abasi toto ke uyen esie, ndien ke ntak emi enye akadianade ye ete esie; ndusuk, enye ama okop ediwak ini nte ete esie etiŋde ikɔ abaña ediommi emi Abasi akanamde ye Abraham, Isaac ye ete esie. Enye ekedi utɔ eyen emi Jacob, emi akabakde Abasi, ekenyenede ntɔtuŋo mbuɔtidem ye enye, onyuŋ ɔnɔ Abasi ubɔŋ ke abaña enye.

Idahaemi ke utit uwem esie, Jacob ama aduak ndinɔ anam akpanikɔ eyen esie utip ke saña-saña usuŋ. Utu ke ndidiɔŋ Joseph nte enye akanamde ye nditɔ eken, enye ɔdiɔŋ nditɔ iren Joseph mbiba onyuŋ ada mmɔ esin ke ubon esie onyuŋ ɔnɔ mmɔ ɔyɔhɔ unen itie nditɔ. Mmɔ ekenyene ndidi ete mme esien, emi ɔnɔde Joseph itie iba ke udeme inyene ete esie, oro edi kiet ke otu mme edidiɔŋ itie akpan emi Reuben akpan esie ɔkɔduɔkde. Ke akpa ubat-owo ke Akai-Ikɔt Sinai, esien Manasseh ye eke Ephraim ekedi iren owo 72,700 oro edi mmɔ emi ekesimde isua edip ka iso, emi ekemedede ndika ekɔŋ. Emi akanam udeme Joseph okpon akan eke kpukpru esien eken ke Israel.

Nnyin imokut ke Ñwed Abasi ediwak itie, nte Abasi ɔkpɔŋɔrede edu odunam ye ido emi mme owo ebatde ke nnen-nnen enim ñkañ kiet, ndusuk, man owut uduak ye odudu Esie, mme ndinam uduak Esie ke abaña owo ɔwɔrɔ ada usɔp-usɔp (Psalm 115:3; 135:5, 6). Ke nsio-nsio idaha, Abasi esikpɔŋɔre ibet itie-akpan onim, onyuŋ emek ekperedem eyen ke itie akpan, ke ndiyak mme edidiɔŋ heaven nnɔ enye nte Enye okutde ke akakan ifiɔk Esie ete ɔfɔn.

Idaha ukpep-ñkpɔ ikɔ Abasi kiet odu ke ererimbot, emi andikɔɔŋo ukpep-ñkpɔ oro edide John Calvin, emi enyuŋ ekotde ukpep-ñkpɔ mbon Calvin; ukpep-ñkpɔ emi aka anyan ke ufɔt mme owo, ndien edi se akamba ubak mbon Protestant enyimedede. Enye ekpep ete ke Abasi emek mmɔ emi edinyañade esio ke idiɔk, onyuŋ, ayak ñwak-ñkan udim ubon owo eken etak ke nsinsi. Ñka ukpep-ñkpɔ emi ɔɔŋo ntak adian ukpep-ñkpɔ nsinsi erinyaña andinim ke akpanikɔ, ete ke owo ama amana oduk ke ubon Abasi ke ikemeke-keme ndiduɔk utɔ ebuana oro me ndidianare nkɔpɔŋ Abasi nnyuŋ ntak ke nsinsi.

Mmɔ esɔŋo ukwañ ukpep-ñkpɔ mmɔ ke mme nnen-nnen ufañ Ñwed Abasi emi mmɔ ewɔŋɔrede esin ke usuŋ idem mmɔ, edi eduɔk ɔyɔhɔ ikot emi Eti-mbuk ɔnɔde owo ekededi, edi, nkɔpɔ baba kiet iyomke usuŋ ikpɔŋ akpanikɔ ikɔ Abasi nte utɔ ukpep-ñkpɔ oro. Nnyin inyeneke mbɔm ibaña mmɔ, inyuŋ inyimeke mme ukpep-ñkpɔ mmɔ, ke usuŋ ekededi. Ikɔ Abasi ekpep ete ke enim enɔ kpukpru owo ndinyene erinyaña nto ke Jesus Christ edieke enye emekde, ñko ke edi mmem-mmem owo ndiduɔk erinyaña oro ke ini ekededi eke enye okoide-koi ɔwɔŋɔre ɔkpɔŋ Abasi onyuŋ anam idiɔk-ñkpɔ.

Ndisioŋo mme ufañ-ñwed emi edade nsan-nsan ye kiet eken ke ikɔ Abasi, ndianare nkɔpɔŋ nnen-nnen idaha mmɔ, nnyuŋ ñkabare ke ukwañ usuŋ ndida nsɔŋo ekikere eke ema ekenyenyene ke esit, nnyuŋ nsin se ikamade ɔyɔhɔ ikɔ Abasi edi se ibiɔŋɔde ukpep ñwed Abasi onyuŋ edi se esit emi anade iñwañ ɔnɔ akpanikɔ esinde. Emi edi se mbon ñka Calvin enamde, nnyin ñko imotim ifiɔk ite ke Abasi inyimeke utɔ edinam oro.

Ikot Abasi ke abaña erikabare-esit enyene kpukpru owo. Ndien “owo eke amade” nte ewetde ke ñwed Abasi, ɔsɔŋo owut ete ke Abasi isioho baba owo kiet ifep ke akwa ikot Esie ndiduk ke ubon Abasi. Ke ñkañ eken, nnyin ikemeke ndifaña ite ke se ema ekenenim me se ema ekememek iduhe; edi ke nnyin ikpepde ñwed Abasi nnyin

ikut ite ke se ema ekenenim me se ema ekememek **ISANAKE** nkpo ye ikot erikabare-esit, edi enyene ubok ke mme ikot idaha utom ke utom Abasi ke ison.

Edi utom Abasi ndimek eren ye nwan oto ke anana-adaña ifiok Esie nnọ saña-saña utom ke inwani utom ye Obio-Ubọ́n Esie, etiene nte Enye ama okofioke mme ekikere, uduak, udon ye mkpe-mbiere eren ye nwan ye eyenwofon ke enye obode erinyaña ye enye mibohof. Enye ofiok ke otu ndito owo enye emi edinamde nkpo Esie ke ofuri esit. Enye ofiok owo emi edinyimede ndinam ata nsoun-urua uwa nnyun nnam ntotonof ediyak idem nnọ ke abaña utom Esie. Enye ofiok owo emi edibatde esuene kros nte inyene eke okponde akan nkpo-uto ison emi. Mme nti ndisana mbon Abasi emi ewade idem mmọ ntem ke Abasi okot onọ saña-saña utom ye ifet ke Obio-Ubọ́n Esie (1 Peter 1:1, 2; 2:9, 10; Nwed Mbon Ephesus 1:4-12). Ke utọ idaha ntem ke ikeme nditiñ mbaña se ema ekenenim. Emi inyeneke nkpo ndinam ye ediyere ikot nnyin, emi ekotde “owo eke iton asatde,” mme iboro emi Obio Abasi onode akam emi ebonde ete “Obon tua mbom” emi “owo eke amade” obonde.

Edimek emi Abasi emekde ndusuk owo osio ke udim anana-ibat owo emi esanade ke okpo-usun uwem, okonof ke nkpo iba. Akpa, etiene ido emi nnyin kiet-kiet idade iyere ikot Abasi ke abaña erikabare-esit ye mkpe-ubok eke etienede ete nnyin idi idisaña ye Enye. Efen nko, etiene nte Abasi ke ifiok Esie ama ekebem iso ofiok usun eke nnyin ididade iyere inyun inyime mme ikot, mfiori ye mkpe-ubok Esie.

Ema emek Abel ekan Cain koro Abasi ama ofiok ete ke Abel eyeda mbuotidem anam “uwa eke ofonde akan eke Cain.” Ema emek Isaac ekan Ishmael koro Isaac ekedi eyen enwofon, ndien Akwa Abasi ama ofiok ete ke eyen enwofon emi edidi enye emi edibakde Abasi onyun okpono Enye ke ofuri usen uwem esie. Ekemek Jacob ekan Esau, koro mbemiso ndito amana-mba oro emana, Abasi ama ofiok ete ke Jacob eyebat itie akpan ye edidion Obio Abasi nte inyene eke okonde akan kpukpu inyene ererimbot, nko ke Esau eyesin ke ndek onyun anyam mme edidion ye utip esie ke “ekpri udia okoti.”

Ema emek Judah ye Joseph ekan Reuben koro Abasi ofuri ifiok ama ada okut ete ke mmọ eyedu uwem owo Abasi ekan odiok-iton eyen ete mmọ. Ema emek Moses ndidi ada-usun ndito Israel utu ke Aaron akpan eka esie koro enye ekemekde ke esit esie “ndibiom ukut ye ikot Abasi.” Nko ekessio David ke otu ikpo ndito ete esie ndidi edidem Israel koro esit ekpri eyen ekpeme-erof oro ama enen ke iso Abasi ndien Abasi ama onyun ofiok ntre toto ke eritonof.

Emi anam nnyin itim ifiok ite ke mbemiso ye oyofon ifiok Akwa Abasi ekeme ndikut utit ofonode ke ata eritonof onyun ofiok mme ekikere esit nnyin akan nte nnyin ifiokde. Baba nkpo kiet ikemeke ndibionof mme edu Esie, edieke midighe ntre, oforo ete Enye idighe Abasi odudu, Abasi andifiok kpukpu nkpo, Abasi Andidu ke kpukpu ebiet emi nnyin ifiokde nte Enye edide. Edieke edisana-ido, ima, mbom ye ubiere-ikpe Esie minyeneke adaña minyun inyeneke utit, ntre ifiok Esie inyun inyeneke adaña (Isaiah 42:9; 46:9, 10; Utom Mme Apostle 15:18). Enye ekeme ndifiok, onyun ofiok, kpukpu nkpo eke abanade uwem nnyin, ye nte utit uwem nnyin ke ererimbot editiede.

Edi edibemiso mfiok nsinsi Abasi emi ibofon nn yin ukeme ndimek, oro
edi nkonkan ye oyofon unen emi Enye okonode nnyin toto ke eritonof. Edi utom nnyin ndibiere nkpo mbaña ebiet emi ukpon nnyin edidude. Owo efen idinyeneke ubiom-ikpe edieke nnyin imekde ndiduk idiok usun nnyun ntak ke nsinsi. Enọ nnyin unen ndimek, ndien Abasi ikemeke ndikpuhore se nnyin imekde oro adaña nte nnyin ima ikekpe ibiere.

Mmodo mmọ “emi Enye ekebemde iso ofiok,” Abasi onim ete enyene mbiet Eyen Esie Jesus Christ. Mmọ oro Enye ama ekemek ke Enye okokot onọ nsio-nsio idaha ye utom ndinam nnọ Enye. Edi itie owo kiet-kiet ndimek, ndien Abasi ofiok se utọ edimek oro ediworode, do ke Enye okot owo oro onọ saña-saña utom, onyun ofonof ini kiet ete, “sia owo emi emekde nditiene Mi, Ami nyekot enye nnọ idaha ntem ke Obio Ubọ́n Mi ye utom Mi ke ison.” Mmọ edi mmọ oro Abasi etebede ikpe ke ini mmọ ekebinede Enye ye edikabare-esit, mmọ enyun edi mmọ emi Enye edinode ubon. Kot Psalm 4:3, ye Nwed Mbon Rome 8:28-31.

Abasi ama ofiok ete ke Joseph eyedi owo emi edinamde akpanikof onọ Imọ, ke ntre enye ama okot akparawa emi onọ saña-saña itie ke edisana uduak Esie ndinyaña ererimbot. Ndien ke ini Abasi etinde ebe ke owo Esie, Jacob, Enye okponore ibet odunam enim nkan kiet ke ndimenere Ephraim nkan akpan eka esie Manasseh. Mme usun Ata Edikon ekpon! Mme uduak Esie eyofon enyun ekem! Andidot itoro kpukpu owo edi Enye emi mikureke ke edibot edi osuk ekerede nkpo abaña ererimbot ke kpukpu usun! Nnyin ikposuhore idem adaña didie ke ini isanade ikpere Ebekpo Esie ye nte isanade ke iso Esie ke uwem emi!

MME MBUME

- 1 Nso ikedi enyiñ nditọ Joseph mbiba?
- 2 Siak enyiñ nditọ iren Jacob 12.
- 3 Nso saña-saña edidiqñ ke ekenọ Joseph?
- 4 Ekada udeme itie ubqñ Reuben enọ anie? Nso ikadiana do?
- 5 Didie ke ntiñ-nnim ikọ emi etiñde ebaña Levi okosu?
- 6 Tiñ nnen-nnen, ntiñ-nnim ikọ emi abañade Messiah nte esinede ke edidiqñ emi Jacob ọkqñde nditọ iren esie?
- 7 Nso edu edinam owo ke Abasi ọkqkponre enim ke ini Jacob ọkqdiqñde nditọ iren Joseph mbiba?
- 8 Nam añwaña mme usuñ emi Abasi ekebeñede ñkpọ onim ọnọ nnyin?
- 9 Nso ke Jacob eketiñ abaña ke ini enye ọkqtoñde nneme esie ye Joseph?
- 10 Ekebuk Jacob ke ebiet ewe?